

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

11 februari 1998

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van mevrouw Vera Dua, de heer Leonard Quintelier, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht
en de heren Bruno Tobback en Johan Sauwens –**

**betreffende de instelling van een certificaat voor duurzaam bosbeheer
in het kader van het invoeren van een ecolabel voor hout**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud
uitgebracht door de heer Georges Beerden**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Dirk Van Mechelen.

Vaste leden : de heren Georges Beerden, Peter Desmet, Hugo Marsoul, Leonard Quintelier, Jef Van Looy ;
mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heren Arnold Van Aperen, Dirk Van Mechelen ;
de heren Freddy De Vilder, Jacky Maes, Bruno Tobback ;
de heren Frank Creyelman, Frans Wymeersch ;
mevrouw Gerda Raskin ;
de heer Johan Malcorps.

Plaatsvervangers :

de heren Jos De Meyer, Johan De Roo, mevrouw Veerle Heeren, de heren Erik Matthijs, John Taylor ;
mevrouw Yolande Avontroodt, de heren Marino Keulen, Patrick Lachaert ;
de heren Carlos Lisabeth, Steve Stevaert, Jacques Timmermans ;
de heren Wilfried Aers, Pieter Huybrechts ;
de heer Johan Sauwens ;
mevrouw Vera Dua.

Zie :

913 (1997-1998)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

Zie ook :

536 (1996-1997)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie
– Nr. 2 : Amendementen
– Nr. 3 : Verslag over hoorzittingen

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud besprak op 4 februari 1998 het voorstel van resolutie van mevrouw Vera Dua, de heer Leonard Quintelier, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht en de heren Bruno Tobback en Johan Sauwens tot instelling van een certificaat voor duurzaam bosbeheer in het kader van het invoeren van een ecolabel voor hout (Stuk 913 (1997-1998) – Nr. 1).

Dit voorstel van resolutie werd ingediend na de behandeling in de commissie van het voorstel van resolutie van mevrouw Vera Dua c.s. betreffende de instelling van een certificaat voor duurzaam bosbeheer (Stuk 536 (1996-1997) – Nr. 1). Dit eerste voorstel van resolutie werd in de commissie toegelicht op 5 november 1997. Op 10 december 1997 werd een hoorzitting georganiseerd over het invoeren van een ecolabel voor hout (Stuk 536 (1996-1997) – Nr. 3). Na de algemene bespreking op 11 december 1997 werd dit voorstel van resolutie ingetrokken en werd door dezelfde indieners een nieuw voorstel ingediend.

Om een duidelijk beeld te geven van de totstandkoming van het nieuwe voorstel van resolutie is in dit verslag eerst de bespreking van het Stuk 536 (1996-1997) – Nr. 1 opgenomen.

I. BESPREKING VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE VAN MEVROUW VERA DUA C.S. BETREFFENDE DE INSTELLING VAN EEN CERTIFICAAT VOOR DUURZAAM BOSBEHEER (STUK 536 (1996-1997) – Nr. 1)

I. 1 Inleidende uiteenzetting door een indiener van het voorstel van resolutie

Door de bekrachtiging van de Rio-conventie heeft Vlaanderen zich volgens mevrouw Vera Dua geëngageerd om werk te maken van duurzame ontwikkeling op alle beleidsniveaus, en in het bijzonder op het vlak van bosbeheer. Dit kan gebeuren door een systeem van ecolabels voor hout in te voeren als middel om duurzaam bosbeheer te stimuleren.

Er bestaat heel wat discussie over het invoeren van een ecolabel. Een van de oorzaken is dat er zeer diverse partners bij betrokken zijn : bosbouwers, houthandelaren, houtinvoerders, milieuverenigingen, derdewereldbewegingen, administraties en

overheden. Het is niet eenvoudig om tot overeenstemming te komen tussen alle betrokken partijen.

In de resolutie wordt gepleit voor het invoeren van een internationaal erkend ecolabel. Het is belangrijk dat het gebruik van een dergelijk ecolabel voldoende waarborgen aan de consument biedt. Naast het certificeren van duurzaam beheerde bossen, veronderstelt dit een systeem om op te volgen wat er na het kappen van de bomen met het hout gebeurt en welke weg het verder aflegt. Dit is een cruciaal punt dat heel wat tegenstand oproept. De ervaring met andere labels leert echter dat het mogelijk is. Het is bovendien in Europa eenvoudiger dan in de tropische landen.

De hele discussie moet worden gesitueerd in de mondiale problematiek van de ontbossing en mag niet worden verengd tot de situatie in het Vlaamse gewest.

In het recente verleden werd door de milieubeweging opgeroepen tot een boycot van tropisch hout in het Westen als middel om de bosvernietiging in tropische landen tegen te houden. Door de derde-wereldlanden wordt dit echter ervaren als een belemmering van hun economische ontwikkeling en als een vorm van ecologische kolonisatie. De boycotacties hebben wel bijgedragen tot een negatieve beeldvorming omtrent hout en tropisch hout. Wellicht werd daardoor gedeeltelijk de vervanging van hout door andere producten, zoals PVC en aluminium, aangemoedigd. Vanuit ecologisch standpunt is dit echter minstens even negatief als het gebruik van tropisch hardhout. Daarom wordt gezocht naar meer positieve middelen om het duurzaam bosbeheer aan te moedigen. Het ecolabel kan daar volgens mevrouw Vera Dua een antwoord op bieden.

In 1993 werd de Forest Stewardship Council (FSC) opgericht. De FSC, waarin vertegenwoordigers zetelen van milieuorganisaties, sociale organisaties en vertegenwoordigers van de houtindustrie en de bosbouw, heeft als doelstelling het stimuleren van het duurzaam bosbeheer. Dit gebeurt door een ecolabel voor hout in te voeren, waardoor de consument zekerheid heeft dat hout met dat label uit een duurzaam beheerd bos komt. Op die manier kan er een niche in de markt worden gecreëerd voor gelabeld hout.

De tien criteria waaraan duurzaam beheerde bossen moeten voldoen, worden in de gedrukte toelichting vermeld. Het gaat om zeer algemene criteria die door de diverse landen moeten worden geconcretiseerd en vertaald naar de eigen bossen.

Ondertussen werd door de ACP – EU Joint Assembly in september 1996 een resolutie goedgekeurd waarin de lidstaten van de Europese Unie en de ondertekenaars van de Lomé-conventie worden aangemaand het FSC-label te erkennen en de nodige maatregelen te nemen om de toepassing van de FSC-criteria te stimuleren.

In een 15-tal landen zijn FSC-werkgroepen gestart. In België is eveneens een werkgroep opgericht.

Het invoeren van een dergelijk systeem heeft uiteraard ook economische implicaties. De bijkomende kosten mogen volgens het lid echter niet worden overdreven. Eventueel kan op niveau van het Vlaamse gewest in een tegemoetkoming worden voorzien. Er zijn op termijn ook voordelen verbonden aan het invoeren van een ecolabel. Er kan bijvoorbeeld een betere marktprijs ontstaan voor gelabeld hout en een rem worden geplaatst op de verdere vervanging van hout door andere producten.

Daarnaast zijn er ook belangrijke niet-economische voordelen verbonden aan duurzaam bosbeheer, zoals onder meer het behoud van de biodiversiteit en de vermindering van de bosdegradatie.

De houthandelssector reageert volgens het lid vrij positief op de voorstellen om in België hout met een erkend ecolabel op de markt te brengen. Zeventig bedrijven sloten zich aan bij de zogenaamde “Club 1997”. De bouseigenaars hebben daarentegen bezwaren tegen de invoering van het label, vooral langs Waalse zijde.

Het lid overloopt tenslotte de noodzakelijke politieke acties en beklemtoont dat deze materie zowel op federaal als gewestelijk niveau moet worden aangepakt, omdat de bevoegdheden verdeeld zijn. In Kamer en Senaat werden dan ook verwante voorstellen van resolutie ingediend (Gedrukte Stukken, Kamer, 1996-1997, Nr. 1038/1 en Senaat, 1996-1997, Nr. 1 – 518/1).

Op gewestelijk niveau moeten de criteria tot certificering officieel worden erkend. Op basis van de FSC-principes moeten volgens mevrouw Vera Dua in het Vlaamse gewest eigen strenge criteria worden ontwikkeld om de certificering van duurzaam beheerde bossen mogelijk te maken. In de lange-termijnplanning bosbouw moet de optie worden vastgelegd dat alle openbare bossen tegen het jaar 2000 volgens deze criteria zullen worden beheerd. De bestaande subsidieregeling moet worden uitgebreid voor duurzaam beheerde bossen.

Verder is het aangewezen dat de successierechten voor duurzaam beheerde bossen worden verlaagd en dat de Vlaamse regering zich engageert om zelf op termijn enkel hout met een ecolabel te gebruiken.

1.2 Algemene bespreking

Op 10 december 1997 werd in de commissie een hoorzitting georganiseerd met vertegenwoordigers van Skal Forestry Certification-Nederland, WWF-België, de Nationale Federatie van Houthandelaars, het Interfederaal Houtvoorlichtingscentrum, de Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij, het Syndicaat van Bouseigenaars en Houtproducenten in Vlaanderen en de Vlaamse Hoge Bosraad. Het verslag van deze hoorzitting is opgenomen in Stuk 536 (1996-1997) – Nr. 3.

Mevrouw Vera Dua heeft uit de hoorzitting onthouden dat er nogal wat bezwaren zijn tegen het feit dat de huidige tekst bijna exclusief op het FSC-label is gericht. Het lid stelt daarom voor om in de tekst te verwijzen naar “FSC of equivalenten”. De FSC is het enige organisme dat sinds jaren aan criteria voor duurzaam bosbeheer werkt. Daarom vindt het lid het niet opportuun elke verwijzing naar de FSC te schrappen enkel omdat er bij de bouseigenaars wrevel heerst over de FSC. Anderzijds is WWF-België, dat het FSC-certificaat heeft gepromoot, van mening dat een evenwaardig label ook aanvaardbaar is. Belangrijk is dat het op basis van ernstige criteria inzake duurzaam bosbeheer wordt toegekend. Het Waalse kwaliteitslabel bijvoorbeeld zegt enkel iets over de herkomst van het hout en kan daarom niet als certificaat voor duurzaam bosbeheer worden beschouwd.

Verder blijkt uit de hoorzittingen dat het op dit ogenblik nog niet haalbaar is dat de Vlaamse overheid en de lokale besturen, wat het eigen houtgebruik betreft, alleen nog gebruik zouden maken van gecertificeerd hout. Daarom stelt het lid voor om in de tekst te vragen dat de overheid zich engageert om, wat het eigen houtgebruik betreft, bij voorrang gebruik te maken van hout met een erkend ecolabel.

Ook de heer Leonard Quintelier verwijst naar de hoorzitting en naar de weerstand die het FSC-label bij de bouseigenaars oproept. De privé-bouseigenaars hebben het overleg- en beslissingsorgaan van de FSC verlaten. De steun van deze privé-bouseigenaars, die het grootste deel van de Vlaamse bossen bezitten, is nochtans onontbeerlijk om tot een duurzaam bosbeleid te komen.

Verder meent het lid dat in het Vlaamse Gewest zo spoedig mogelijk werk moet worden gemaakt van de opstelling van eigen, aan onze streek aangepaste criteria inzake duurzaam bosbeheer. In het bosdecreet van 13 juni 1990 werd hiervoor al een belangrijke grondslag gelegd en de administratie heeft ter zake al voorbereidend werk verricht. Volgens het lid moeten deze criteria zich inschrijven in internationale verplichtingen, zoals de conventie van Rio en de resoluties van Helsinki. Ook in de resolutie A4-0414/96 van het Europees Parlement over de bosbouwstrategie van de Europese Unie wordt naar deze beginselen verwezen (Publicatieblad C55 van 24 februari 1997).

De heer Bruno Tobback meent dat het opstellen van criteria enkel op termijn kan worden gerealiseerd. De resolutie kan reeds een duidelijk signaal geven wat het belang betreft dat aan duurzaam bosbeheer moet worden gehecht. Het lid stelt dat zijn fractie evenmin vasthoudt aan een exclusieve verwijzing naar het FSC-label. Daartegenover staat dat het internationaal karakter en het feit dat controle wordt uitgeoefend door een onafhankelijk internationaal organisme van doorslaggevend belang zijn voor de geloofwaardigheid en bekendheid van een ecolabel. Dit betekent niet dat geen rekening moet worden gehouden met de specifieke kenmerken van Vlaamse bossen. Het ontstaan van een resem verschillende ecolabels voor hout uit verschillende streken moet echter worden vermeden.

Mevrouw Gerda Raskin verwijst naar het genuanceerde advies van de Vlaamse Hoge Bosraad over het voorstel van resolutie. Daarin kunnen genoeg argumenten worden gevonden om de tekst aan te passen. Een monopolie-positie van de FSC mag door de resolutie niet worden aangemoedigd.

De heer Arnold Van Aperen meent dat er in de eerste plaats moet naar worden gestreefd om alle betrokken partijen, inclusief de privé-boseigenaars, rond de tafel te krijgen en voor de idee van een certificaat voor duurzaam bosbeheer te winnen. Het lijkt daarom aangewezen de FSC-piste te verlaten en naar een label en een samenwerkingsvorm te zoeken die voor iedereen aanvaardbaar zijn.

Mevrouw Vera Dua stelt dat de houthandelaren en houtinvoerders wel positief staan ten opzichte van de FSC-certificering. De reden is dat de FSC internationale bekendheid geniet en dat door de promotie ervan op termijn een markt voor gecertificeerd hout kan ontstaan. De creatie van een nieuw, bijvoorbeeld een eigen Vlaams, label zou niet datzelfde voordeel voor de houthandel opleveren. Het

lid herinnert er tevens aan dat de Vlaamse administratie reeds bezig is met het opstellen van criteria in het kader van de FSC-certificering. De weerstand van de bouseigenaars heeft wellicht eerder te maken met een afkeer van inmenging in het beheer van hun eigendom. In België is er geen echte traditie wat de sociale functie van de bosbouw betreft. De privé-bosbouwers verwijzen nu naar de resoluties van Helsinki : ook deze principes moeten echter op een bepaald ogenblik worden vertaald in concrete richtlijnen, zoals bijvoorbeeld de beperking van de kaalslag en het gebruik van inheemse boomsoorten. Anderzijds is het inderdaad belangrijk voor het welslagen van het beleid inzake duurzaam bosbeheer dat men ook op de medewerking van de bouseigenaars kan rekenen. De minister zou een initiatief kunnen nemen om de verschillende belanghebbende groepen om de tafel te krijgen. Daarbij moet worden benadrukt dat de bouseigenaars niet verplicht zijn een certificering aan te vragen.

De heer Dirk Van Mechelen verwijst opnieuw naar de resolutie van het Europees Parlement over de Europese bosbouwstrategie. De Commissie moet volgens het Europees Parlement bekijken hoe een internationaal erkend certificatiesysteem voor het duurzaam beheer van bosbestanden kan worden opgezet. Het certificatiesysteem moet doorzichtig zijn, doelgericht, niet-discriminerend, en rekening houden met de specifieke kenmerken van elk land in biologisch, sociaal-economisch en milieuopzicht, en ook het eigendomsysteem voor het bosbezit. Een dergelijke benadering kan volgens het lid leiden tot het invoeren van een internationaal erkend label dat niet uitsluitend vanuit een bezorgdheid voor de tropische wouden tot stand is gekomen.

Het lid herinnert er verder aan dat in het verleden reeds door verschillende fracties werd gepleit voor een verlaging van de successierechten bij de overdracht van privé-bossen. In de resolutie moet wat dit betreft een duidelijk signaal aan de regering worden gegeven. In de tekst zou ook aandacht kunnen gaan naar de noodzakelijke beveiliging van het bosbestand tegen brand.

Na de algemene bespreking wordt beslist het Stuk 536 (1996-1997) – Nr. 1 in te trekken. De amendementen opgenomen in Stuk 536 (1996-1997) – Nr. 2 worden niet in de commissie besproken. De indieners kondigen aan een nieuw voorstel van resolutie met een aangepaste toelichting in te zullen dienen.

II. BESPREKING VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE VAN MEVROUW VERA DUA, DE HEER LEONARD QUINTELIER, MEVROUW ANNY DE MAGHT-AELBRECHT EN DE HEREN BRUNO TOBACK EN JOHAN SAUWENS BETREFFENDE DE INSTELLING VAN EEN CERTIFICAAT VOOR DUURZAAM BOSBEHEER IN HET KADER VAN HET INVOEREN VAN EEN ECOLABEL VOOR HOUT (STUK 913 (1997-1998) – Nr. 1)

II. 1. Bespreking van het voorstel van resolutie

Mevrouw Vera Dua overloopt kort enkele belangrijke wijzigingen in vergelijking met het eerder besproken voorstel van resolutie.

In het deel van de resolutie met de vragen aan de Vlaamse regering wordt elke verwijzing naar de FSC-criteria geschrapt. In de eerste streep wordt nu aan de regering gevraagd om op korte termijn, in overleg met de Vlaamse Hoge Bosraad en de Mina-raad, concrete beheerscriteria voor duurzaam bosbeheer vast te leggen, die in hun geheel kunnen voldoen aan voorwaarden van internationaal opererende certificatie-instellingen.

Mevrouw Vera Dua zegt uiteraard geen bezwaar te hebben tegen de raadpleging van adviesraden. Dit mag echter niet betekenen dat de beheerscriteria door de Vlaamse Hoge Bosraad worden opgesteld. Het gevaar bestaat immers dat onder druk van de bosbouwsector de criteria dan beperkt zouden blijven tot bijvoorbeeld de algemene richtlijnen voor het Europese bosbeleid die in de verklaring van Helsinki werden opgenomen. Zoals in de gedrukte toelichting bij het voorstel van resolutie staat, zijn deze principes minder bruikbaar omdat ze te algemeen zijn om als concrete criteria voor een ecologisch verantwoord bosbeheer te dienen.

De boseigenaars zijn sinds lang vragende partij voor een verlaging van de successierechten. De invoering van verlaagde successierechten bij de overdracht van privé-bossen die volgens de criteria van duurzaam bosbeheer worden beheerd, zoals gevraagd in de laatste streep van het voorstel van resolutie, mag volgens het lid echter niet leiden tot een afzwakking van de beheerscriteria. In dat geval zou volgens het lid een algemene verlaging van de successierechten verkiesbaar zijn.

In de tweede streep staat dat de criteria in hun uitwerking worden aangepast aan de specifieke eigenomsstructuur van de Vlaamse bossen. Mevrouw

Vera Dua meent dat dit niet kan betekenen dat het Vlaamse bosbestand, met zijn versnipperde eigenomsstructuur, in zijn geheel als duurzaam beheerd bos wordt aangeduid.

II. 2 Stemming

Het voorstel van resolutie wordt aangenomen met 10 stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Georges BEERDEN

Dirk VAN MECHELEN